

Yılmaz Daşcıoğlu'ndan Şiir Üzerine: *Bitmeyen Başlangıçlar*

İsmail Turan*

Şiir, edebi türler içerisinde en zor mevcudiyeti sağlayan tür olmakla birlikte manevralarla menzili bulan en etkili şairler sığınağıdır. Çünkü şiir, şairin düzyazılarda dile getiremeyeceği mahremiyetlerini ve çatışmalarını keskin sözcüklerle dile getirme aracıdır. Şiir, kimi şair için bir sığınakken kimisi için de bir kaçış yoludur. Herkes kendi yolunu tercih eder şiir vasıtasıyla. Kimine göre hakikattir kimine göre cehennem. Her halükârda şiir var olma kaygısıdır şairler için.

Yılmaz Daşcıoğlu'nun Şule Yayınlarından Ekim 2019'da çıkan *Bitmeyen Başlangıçlar: Şiir Üzerine Denemeler* adlı bu kitabı; şairin okurları için merkez kabul ettiği şiirlerinin bitmeyen kavgasını ve Türk şiirinin başlangıcının ve sonunun kestirilemediği bir tür ile mücadelesini anlatıyor.

Sonsuz başlangıçların ürünü olan bu kitapta yazar; Mehmet Akif'ten Ziya Gökalp'a, Yahya Kemal'den Ahmet Haşim'e, Tanpınar'dan Necip Fazıl'a, Cahit Zarifoğlu'ndan Erdem Bayazıt ve Ebubekir Eroğlu'na uzanan imgeler coşkuluğuna ve bu şairleri ululaştıran şiirlerindeki kavramlara değinerek okurlar için güzel bir eser ortaya çıkarmıştır.

Yazar, sözlerine Mallarme'in şu cümlesiyle başlıyor: “Her şey sonunda bir kitaba varmak için.” Zaten her şey bizde de tek bir kitaba ulaştırmak için yazılmamalı mı? Kişinin dünya görüşüne göre değişir bu soru. Ama asıl önemli olan kitaptan hareketle kitaba yönelmek. Bu kitapta da Daşcıoğlu, “edebiyatımızda belli bir dönemde şiirleriyle etkili olmuş isimler üzerine yaptığı değerlendirme ve yorumlar[1] zaman sırası bakımından eskiden yeniye doğru düzenle[miş]” ve kitaptan kitaba yol alan bir düzen oluşturmuştur (Daşcıoğlu, 2019, s. 8). Bu şairlerin poetikalarından hareketle yazar, son iki asrın şiir gelişimini de ortaya çıkarmıştır dersek yanlış olmayız.

* Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD Yüksek Lisans Öğrencisi,
turan.ismail.tde@gmail.com ORCID: 0000-0003-4622-4301.

Şiirin zamansızlığı ve şairin okurla paylaşmak istediği “hep aynı biricikliğin büyük insanlık hikâyesindeki yinelenip duruşu”, doğası gereği şiiri ve müellifi olan şairi başlangıçsız bir evren düzenine yöneltiyor. Bu yönelme sırasında da çaresizliği ve evrenin yalnızlığı içinde kimine göre kaybolma kimine göre de kendini bulma denilen değişimin farkında olmamızı sağlayan şiirler mevcut olur.

Modern şiirin bizdeki yansımalarına baktığımızda dinamik, başkalaşan ve bunalım yaşayan bir birey ortaya çıkarmıştır. Yazar, bu kitabında bu mevzua da değiniyor. Bu kitaptaki yazılara baktığımızda yazarın dipnot düştüğü kısımlarda farklı zamanlarda yazmış olduğu yazıları topladığına ve ağırlıklı olarak Yahya Kemal, Ahmet Haşim ve Mehmet Akif'in şiir anlayışlarına yer verdiğine rastlanır. Bu şairlere daha çok yer vermesini şu şekilde savunuyor yazar: “[Bu] şairlere dönük ilgimizin temel sebebi kuşkusuz bu üç şairin hem kendilerine özgü bir güce sahip olmaları ama aynı zamanda şiir tarihinin akışını değiştirecek nitelikte birbirini tamamlayıcı özellikler taşıyor olmalarıdır” (Daşcıoğlu, 2019, s. 9).

Modern şiirimizin başat sorunlarından biri olan “yeni şairin kendini keşfi”ne yazar da değiniyor. Keçecizade İzzet Molla'nın *Mihnet-i Keşan* adlı eserindeki insanın kendiyile karşılaşmasına, kendini bulmasına fırsat tanıyan şiiri konuşuyor. Modern şiirimizde kendini anlama-bulma çabalarına ilk defa Hâmid'in şiirlerinde denk gelindiğine ve artık “şiiri yazan özne ile şiirde konuşan özne” (Daşcıoğlu, 2019, s. 15) arasındaki sınırların ortadan kalktığına işaret ediyor. Yazar, bu değişimin ise Fransız romantizminin yansımından kaynaklı olduğunu savunmuştur. Ki ardından modern şiirimizdeki bu öznenin kendini arama çabalarının ne kadar Fransız romantizminin etkisine bağlamış olsa da bunun toplumumuzun geçiş sürecinde olmasından da dolayı olabileceğini düşünmektedir.

Özellikle “İstiklal Marşı”, “Bülbül” ve “Çanakkale Şehitleri” şiirleriyle edebiyatımızda kendine has bir yer edinen Mehmet Akif'in şiir anlayışına parantez açan yazar, Akif'in “şiirlerinin arkasındaki bilincin, eseri oluşturan teorik arka planın bu tek başlılığın en önemli sebebi olduğunu iddia etmek, uygulamadaki başarıyı elbette görmezden gelmeyi gerektirmez” demektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 19). Daşcıoğlu, Akif'in kendine özgü poetikasıyla diğer şairlerden ayrıldığına ve onlardan ayrılan en önemli yönünün ise samimiyet olduğuna dikkatleri çekmektedir.

Akif'in Türk edebiyatı hakkındaki görüşlerine de yer veren yazar, Türk edebiyatının taklitten ibaret olduğunu düşündüğünü ve bunun hakkında da yazılar yazdığını söylemektedir. Ki Akif, edebiyatımızın taklitten ibaret olduğunu dile getirdikten sonra daha da ileri giderek bu taklidi dahi beceremediğimiz düşüncesindedir. Eski edebiyat için “insanı ya miskin yapar ya ahlaksız” dediğine bile şahit oluruz Akif'in. Arap edebiyatının daha üstün olduğu konusunda iddiada bulunur ve bu iddiasını da savunur. Akif, eski edebiyatı beğenmemekle kalmıyor, yenileşme edebiyatımızın da edep dersi verebilecek bir edebiyat olmadığı konusunda ısrar ediyor ve bundan dolayı eleştiriyor. Bunun yanında yazar Akif'in yeni edebiyatımıza yaptığı

öneriyi de şöyle dile getiriyor: “Akif’in yeni Türk edebiyatına önerisi, doğudan ve batıdan seçilecek yazarların, benimsedikleri akımlardan ziyade hakikati sergilemekte görecekları işlevin dikkate alınması ile belirlenmesi gerektiğidir” (Daşcıoğlu, 2019, s. 22).

Yazar Akif’in şiir anlayışıyla son olarak şu ifadeleri kullanıyor: “Akif’in şiirde kendi tartını oluşturmuş, yazmayı amaçladığı şiir ile toplumla bütünleşmeyi başarmış. (...) Kitlelerin düşünsel-estetik eğitimine katkıda bulunmayı başarabilmiştir. (...) Örnek gösterilecek kişilik özellikleri halkın gözünde masalsı bir kahraman portresi oluşturmuştur (Daşcıoğlu, 2019, s. 31).

“Edebiyatın ne içinde ne de büsbütün dışında” olan Ziya Gökalp’in ulus kavramı etrafında oluşturduğu şiirleri ve şairliği hakkında yazdığı yazıyla devam eden Daşcıoğlu, onun “edebiyat tarihindeki etkisi[nin], bir kırılma anının akışını belirleyici nitelik taşı[dığını]; bir yol açıcı” özelliğinin olduğunu ifade etmektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 33). 19. yüzyıl dünyasında ulus devlet inşasının edebiyatımızdaki yansımalarının önderi olarak sayabileceğimiz Ziya Gökalp’in “taşıdığı dil, medeniyete ve kültüre ait unsurlardan oluş[maktadır] (Daşcıoğlu, 2019, s. 35). Uluslaşma çabaları, Meşrutiyet devrinden beri dile getirilmiş olmasına rağmen dağınık bir halde olduğundan etkisini pek gösterememiş fakat Ziya Gökalp ile “sistemli bir Türkçülük doktrini” hâlini almıştır.

Yeni Lisan hareketiyle milli bir bilincin oluşturulmasında, milli bir edebiyatın meydana getirilmesinde etkin rol oynamış olan Ziya Gökalp’in dil konusundaki görüşlerini açıklayan yazar, bu görüşlere kendisinin de metinlerinde her zaman uymadığına değinmektedir. Ziya Gökalp’in edebiyatla ilgili dayanak noktalarını da belirterek şairin poetikası hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmamıza yardımcı olmaktadır. Daşcıoğlu, Ziya Gökalp’in “şiirle bir mesajı aktarma peşinde [olduğunu] çünkü milli edebiyat akımı[nın] şiirde süse [sanatlı söyleyişe, mazmunlarla şiir oluşturmaya] karşı” olduğunu dile getirmektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 39). Ziya Gökalp için, mili bir edebiyatın yanında bu edebiyatı oluşturacak milli bir “dil, yeni hayatı ve ulusu oluşturacak bir unsur olarak belirlenmesi” gerektiğini ifade eden Daşcıoğlu’na göre, “onun Türk edebiyatı içerisindeki faaliyetlerinin en önemlilerinden birisini tarihe ve mitlere dönüş oluşturur” (Daşcıoğlu, 2019, s. 41). Daşcıoğlu, Sonuç olarak milli bir kimlik inşası içerisinde olan Ziya Gökalp’in kendine has bir şiir anlayışı sahip olmadığına kanaat getirmektedir.

“Zaman Karşısında Üç Şair: Mehmet Akif, Yahya Kemal, Ahmet Haşim” adlı bir diğer yazısında yazar, zaman kavramını ayrıntılı işledikten sonra kozmik zaman, aktüel zaman ve psikolojik zaman ilişkisiyle değerlendirmektedir. Bu ayrıntılı şiir tahlilleri denemesinden sonra bu üç şairin şiirleri hakkında şu sonuca ulaşmaktadır:

“[Bu] üç şairin şiirlerinde birbirinden farklı üç ayrı tavrın ortaya çıktığı görülüyor. Mehmet Akif, toplumu istediği yönde dönüştürme amacıyla özellikle şimdiki zaman üzerinde yoğunlaşan ve bir gelecek perspektifi taşıyan şiirler yazarken[;] Yahya Kemal herhangi bir

toplumsal tasarım peşinde olmaksızın milli ve bireysel geçmişin halin içinde temsil edildiği, böylece oluşun geleceği kendiliğinden kuracağı düşüncesini içeren şiirler kaleme almıştır. (...) Ahmet Haşim'in ise ikisinden farklı olarak toplumsal ve tarihsel dönem koşullarının tamamen dışında 'sanal' bir zaman ürettiğini görüyoruz. Bu sanal zaman algısı, mekândan soyutlanmış olduğu için 'yok zaman' olarak da adlandırılabilir" (Daşcıoğlu, 2019, s. 52).

Yahya Kemal'in modern şiirin oluşumuna yaptığı katkıyı da ayrı bir yazı olarak ele almakta, öncelikle modern şiirin dönüm noktasını oluşturan şaire -Hâmid'e- değinmektedir. Hâmid'in yeni Türk şiirine yaptığı katkılar karşısında birçok şairin saygılı bir tutum içinde olduğunu dile getirmektedir. Ardından yazar, Namık Kemal'den Yahya Kemal'e kadar "vatan" kavramı, Yahya Kemal'de vatan olarak İstanbul'a, İstanbul semtlerine ve hatta "ölülerle bir arada yaşanan, birinden öbürüne külfetsizce geçilebilen iki âlemin birleştiği bir imge"ye dönüştüğünü söylemektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 58). Ayrıca Daşcıoğlu'nun şu ifadesi var ki kendisine katılmamak mümkün değildir: "[M]odernitenin iki belirgin tavrı olan tarihin inşası ve bireyin inşası iç içe geçmiş olarak Yahya Kemal şiirinin omurgasını oluşturur" (Daşcıoğlu, 2019, s. 58). Bundan da hareketle Yahya Kemal'i modern Türk şiirinin dönüm noktası olarak sayabiliriz.

Diğer bir yazıda da yine Yahya Kemal'in şiir dünyasına değinmekte olan yazar, bu sefer şiirlerindeki "rüya" ve "hayal" metaforları üzerinden yazısının temelini atmıştır. Ve "şiirlerinde rüya, düş, hülya ve hayal gibi sözcüklerin ve bunlarla ilişkili imge ve kavramların sık sık kullanıldığı[na] dikkat çek[mektedir]" (Daşcıoğlu, 2019, s. 65).

"Havz-ı Hayal'de Haşim" adlı yazısında Haşim'in şiirlerinde anlamı amaç edinmediğini söylemektedir yazar. Çağdaşları arasında toplumdan kaçan bir şair olarak değerlendirirken, gerçek olan her şeyden uzaklaşarak kendine kurduğu şiir evreninde oyalanmayı seçmiştir. Fakat dikkatli baktığımızda Haşim'in kaçışı aslında bir rahatlamadır. Bu yönünden hareketle şiirlerindeki imgeleri incelemiştir yazar bu yazısında.

"Tanpınar Şiirinin Bahtsızlığı, Açmazı ve İmkânı Üzerine Notlar" adlı yazısında yazar, Tanpınar'ın şiirlerinin gayet iyi olduğuna fakat dönemdaşlarının seslerinin gür çıkmasından dolayı şiirde biraz daha geri planda kaldığına dikkatleri çekmektedir. "Oysa o[nun] kendisini hep önce şair olarak gör[düğünü] ve öyle görülmek iste"diğini vurgulamaktadır (Daşcıoğlu, 2019, s. 82). "Tanpınar, benliğini şiirde saklamak, toplumla ilişkisini ise düzyazıları ile yapmak istemiştir" (Daşcıoğlu, 2019, s. 84). Tanpınar'ın şiirde yapmak istediği şeyleri aslında nesirde yaptığına şahit oluyoruz. Ve bireysel olana yönelmiştir şiirlerinde hep. Toplumsal olana neredeyse denk gelmeyiz. Huzur'u, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Mahur Beste'yi okuduğumuzda şiirselliğin hâkim olduğu bir dille yazıldığını görüyoruz. Yine bu yazısında Daşcıoğlu, Tanpınar'ın neden 90'lardan sonra ilgi odağı olduğunu, "Tanpınar'ın kışkırtıcı nesir dili, Türk modernleşmesinin muhafazakârlık ve gelenek ile temas noktalarının özneli de içeren

kapsayıcı yorumları ve bu yorumların farklı toplumsal bakı açılarını besleyecek nitelikte oluşu gibi açıklamalar gelir” cümleleriyle açıklar (Daşcıoğlu, 2019, s. 82).

“Büyülü Bir Kelime: Çile” adlı bir diğer yazısında Necip Fazıl’ın “şiiirinin, anlam bakımından, ana karakteri, önceleri dinî olmayan mistik, sonraları tasavvufî ve ideolojik diye tanımla”ndığını söylemektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 86). Necip Fazıl’ın şiiirlerinin hiçbirinin tam olarak tamamlanmamış olduğuna değinmekte ve yayımlanmış şiiirlerinin ekseriyetinin tekrardan değışikliğe uğradığını söylemektedir. Hatta “*Sonsuzluk Kervanı*’nda yaptığı bazı değışiklikler çoğu kişi tarafından yadırganmış ve şiiirinin eski şeklinin daha iyi olduğü belirtilmiştir” (Daşcıoğlu, 2019, s. 87). Bunu mükemmeliyetçi olmasına mı bağlamalıyız yoksa tatminsizliğine ya da şiiirindeki ölümüne kadar süren dinamizme mi? Bu konudaki mefhumluğü bırakırsak “Türk şiiirine kazandırdığı yumuşaklık, (...) şiiirini, dilimizde masalların o güzel kızını uyandıracak büyülü söz’e ulaştırmıştır” (Daşcıoğlu, 2019, s. 88).

Necip Fazıl’la ilgili başka bir yazısında Necip Fazıl’ın şiiirindeki metafiziğün Türk şiiirine etkisi üzerine olduğünü saptıyoruz. Yazar, metafiziğün ilk çıkış zamanına ve yerine değindikten sonra hangi kavramlarla ilişkili bir kavramlar bütünlüğü oluşturduğuna işaret etmektedir. Felsefe, sanat ve dinle ilişkisine ve “metafizik alan dediğimiz eşyanın akılla kavranılmayan yönü, gerek ruhsal [bu ifadeler içinde *tinsel* demek daha yerinde olacaktı, İ. T.] durumların kavranılması, şiiire çarpıcı imajlar sağlamak bakımından büyük bir kaynak oluştur[duğuna]” değinmektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 91). Necip Fazıl’ın şiiirinde rastlanılan saf şiiire, geleneksel estetik ve fonetik unsurlara, tasavvufî motifler ve hikmetli düşüncelere, sembolizmin izlerine, bilinçaltına ve varoluşçuluğâ dem vurmaktadır. Ve tabii ki de Fransız edebiyatının o büyük şairi Baudelaire! Hatıralarında dahi denk geldiğimiz bu şair, Necip Fazıl için çok önemlidir. “Kısacası onun şiiirini Tekke edebiyatının biçimsel özellikleri ile Fransız sembolizminin duyuş tarzının kendi mizacında yoğrulmuş bir sentezi kabul etmek mümkündür” (Daşcıoğlu, 2019, s. 93).

Poetikasında dile getirdiği bazı keskin ifadeler eleştiriye açık olsa da Necip Fazıl, Türk şiiirinin belli bir dönemine damga vurmuş, kendisiyle aynı dönemde yazan şairleri ve sonrasında yetişenleri etkilemiş (Enis Behiç, Kemalettin Kamu, Yusuf Ziya, Orhan Seyfi, Akif İnan, Sezai Karakoç, Erdem Bayazıt, Ebubekir Eroğlü, Arif Ay vb.) o dönemden bu yana etkisini hâlâ devam ettiren nadir şair ve yazarlarımızdan biridir. Şiiirleriyle içinde yer aldığı “sembolistlerin dindışı mistisizminden farklı olarak Tanrı’ya yönelen, mükemmeliyetçi bir şiiir görüşüne sahip olduğü[nu görüyoruz]” (Daşcıoğlu, 2019, s. 95).

Yılmaz Daşcıoğlü, Türk şiiirinin Cumhuriyet sonrasında en etkili kalemlerinden biri olan Sezai Karakoç üzerine yazdığı “Sezai Karakoç Şiiiri Üstüne Notlar” adlı yazısında, şairin Necip Fazıl’ın Türk şiiirindeki dinamizmi ile Mehmet Akif’in duruşuyla ve şiiirleriyle Cumhuriyet öncesi ve sonrasına etki edişini kendi üzerinde birleştirdiğini ve “...kendisine özgü denilebilecek sentezlerle Cumhuriyet döneminin sembol adlarından birisi hâline gel[diğini]”

söylemektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 101). Hakikaten de baktığımızda kendi dönemini etkilemesinin yanında sonraki kuşaklara da büyük etkilerinin olduğu şüphesiz doğrudur. İkinci Yeni dönemi içerisinde yer almış olmasına rağmen bu dönem şairleriyle “birleşen ve ayrılan yönleri” vardır ve bu benzerlik ve farklılıklara bakarak şairinin poetikasına ulaşabiliriz. Bunun yanında Sezai Karakoç şiiri için, “...hem malzeme hem de ifade konusunda uzun süredir zorlanan şiirimize bir nefes getirmiştir” demekte herhangi bir sakınca yoktur (Daşcıoğlu, 2019, s. 105). Detaylı bir inceleme yaptığımızda Karakoç’un düşüncelerini ifade ederken sürekli konunun metafizikle birleştiğini görürüz. Bundan hareketle diyebiliriz ki Necip Fazıl etkisi barizdir şairin poetikası üzerinde. Sezai Karakoç’un şiirlerinde geleneğin izleri de hayli fazladır. Daşcıoğlu bunu şöyle açıklamaktadır: “Sezai Karakoç, tıpkı metafizik kavramında olduğu gibi gelenek kavramı ile olgusu konusunda da hem kendi şiirinin nitelikleri bakımından hem de Türk edebiyatının akışını etkileyecek/belirleyecek biçimde özgün bir yaklaşım gösterir. Gelenek, onun şiirinin temel dayanaklarından birisini oluşturur” (Daşcıoğlu, 2019, s. 104). Son kertede yazar, Karakoç’u “Türk edebiyatının kurucu ve yol gösterici isimlerinden birisi olarak anılmaya değer” biri olarak görmektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 104).

Bundan sonraki sayfalarda Cahit Zarifoğlu’yla alakalı iki yazı, Erdem Bayazıt ve Ebubekir Eroğlu ile ilgili birer yazı mevcuttur. Zarifoğlu ile alakalı olan yazılarda yazar, öncelikle şairin poetikasına değinmekte, arkasından bir şiirinde kullanmış olduğu “yedi güzel adam” imgesine temas etmektedir.

Şairin şiir anlayışıyla ilgili verdiği cevaba baktığımızda poetikası hakkında daha sağlıklı bir sonuca varılmış olur: “Bilmiyorum, benim yazarken prensiplerim yoktur. Daha doğrusu kendi sanatımın teorisini de yapmış değilim.” demekte ve Daşcıoğlu ise, Zarifoğlu için, “...şiir esasını bilmediğimiz bir varlık olarak ‘perde’lerin, ‘duvar’ların arkasında bulun[duğunu]” ve “...şiir bir var oluş kaygısının tezahür alanı hâline gelece[ğini] söylemektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 110-111). İlhamsız şiirin ancak cesedinin yazılacağına ve ilhamın bir kader gibi şiirde mevcut olduğuna da değinmektedir. Sonuç olarak Zarifoğlu’nun poetikasıyla ilgili Daşcıoğlu şu ifadeleri kullanmıştır:

“[Ş]iir, açıklama yolu olduğu kadar, gizleme biçimidir de. O, sanatçının söylemek istediklerini, kimsenin bilmesini istemediği şeyleri anlatmanın yoludur. ‘Seslerin arkasından sesleri’ aramak, ebedi olana hasret çekmek, bu konuda kitaplar okumak ve fakat toprakla cembelleşmek, ondaki duyguları ‘şiddetlendiriyor ve acı veriyor’” (Daşcıoğlu, 2019, s. 112).

“Fikret’in Hâluk’u, Akif’in Asım’ı, Nazım Hikmet’in Mehmed’i, Necip Fazıl’ın Mehmet’i, Sezai Karakoç’un Taha’sı” nasıl bu şairlerin şiirlerinde kahramanlaştırılmışsa “yedi güzel adam” da bu şekilde Zarifoğlu’nun şiirinde kahramanlaştırılmıştır. Bu şiirle Zarifoğlu “modern Türk şiirine yeni yüceltilmiş kişi/ler sunmuş” fakat diğer şairler gibi “tekil bir kahraman değil, sıfatı güzel olan ‘adam’lar çiz[mıştır]” (Daşcıoğlu, 2019, s. 120). Nitekim Zarifoğlu bazı

şiiirlerinde birkaç yazara atıflar ve göndermelerde bulunmuş olsa da şöyle bir gerçeğe de işaret etmektedir yazar:

“Yedi Güzel Adam’ın kesin bir biçimde aktüel adlara gönderme yaptığını ileri sürmek abartılı olur. (...) [M]etin bize sayısı kaç olursa olsun ayrı ayrı adamlar sunmuyor. Bu, başlıktan kaynaklanan bir yanılgıdır. (...) Denilebilir ki aktüel, tarihsel bir kişilik olarak merhum Cahit Zarifoğlu’nda toplanan altı güzel adamın tamamı, şairin kendisini işaret ediyor olmalıdır veya zaman ve mekân dışı tasavvufi, tarihsel motiflere göndermelerle örülmüş ve yine hepsi aynı yüce/yüceltilmiş kişinin altı ayrı destanıdır okuduğumuz” (Daşcıoğlu, 2019, s. 121).

Erdem Bayazıt’ın şiirlerindeki ses ve içeriğin ilişkisine değindiği bu yazısında Daşcıoğlu, ilk olarak sesin fonetik gelişimine ve Türk şiirindeki geçmişten bugüne gelen etkisine değinmektedir. Ardından şiirlerdeki içerikle uyumuna da değinen yazar, “Bayazıt’ta yüksek ses bir blöf havası taşımadan ” şiire girdiğini ve bu durumun “onun kişiliği ve hayatı ile örtüşen bir tavır” olduğuna dikkatleri çekerken; Erdem Bayazıt’ın “şiirinin en önemli özelliği[nin] eski deyimle inşâda gel[diğini]” ve “dolayısıyla onun şiirlerindeki ses yükü[nün], şiir metinlerinde zorlama olarak ortaya çıkan ve metinle sınırlı bir özellik” olmadığını, bunun “şairin genel tavrının doğal bir uzantısı” olduğunu dile getirmektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 125).

Yazar, Erdem Bayazıt’ın şiirlerindeki nesnelere öznelere ilişkisine, kimi zaman şiirlerinde ses sanatlarına başvurduğuna, “önce kente, modernizme, maddeci dünya görüşüne karşı olarak topluma yönelen bir nara[nın sonradan] giderek toplumsal değişmelerin de etkisiyle ve belki de içe dönüşü gerektirecek bireysel yoğunlaşmalardan dolayı durgun bir söyleyişe yöneldiği[ne]” dikkatleri çekmektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 127-128).

Bu kitaptaki son yazı da Ebubekir Eroğlu’nun şiir anlayışıyla alakalıdır. Yazar; Eroğlu’nun “sözlüğünde gelenek ve şiir kavramları tam olarak örtüşmezse de birbirinden ayrı görülme”diğini, onun şiirinin “modern Türk edebiyatında, tabiata yönelen duyarlılığın en özgün örneklerinden biri” olduğunu, “tabiat motiflerinin yoğun bir biçimde işlendiği metinler” olarak gördüğünü ve “onun şiirlerinde alışılmış veya beylik bir benzetmeye neredeyse hiç rastlanma”dığı; öte yandan “pek çok şiirinde sesin her türlü; ıslık, hışırtı, uğultu, fısıltı sıkça kullanılmış” olduğunu söylemektedir (Daşcıoğlu, 2019, s. 133-138).

Sonuç olarak baktığımızda Daşcıoğlu, bu kitabında bahsi geçen şairlerin şiirleriyle oluşturdukları etkiye ve seslerinin yükseldiği zirveye, arkalarında bırakmış oldukları muazzam bir cennete, Türk şiirini zenginleştiren öğelerle yeni seslerin onların yolundan gidip pek çok etki bıraktığına işaret etmektedir. Türk şiirinin gelişimine etki eden şairlere yer vermesiyle birlikte gerçekten de nitelikli bir çalışma olduğu su götürmez bir gerçektir.

KAYNAKÇA

Daşcıoğlu, Y. (2019). *Bitmeyen Başlangıçlar Şiir Üstüne Denemeler*. İstanbul: Şule Yayınları.